

*Пожарицька І. М.,
канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту,
Національна академія природоохоронного
і курортного будівництва, м. Сімферополь*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Аудиторські послуги разом з проведенням аудиторських перевірок (аудитом) складають основу аудиторської діяльності аудиторів і аудиторських фірм України, що відображено в Законі України «Про аудиторську діяльність». При цьому частка аудиторських послуг у загальному обсязі наданих послуг клієнтам аудиторськими фірмами України постійно зростає. Розроблений Аудиторською палатою України перелік аудиторських послуг, які можуть надаватися аудиторами (аудиторськими фірмами [1] є достатньо вичерпним і узгодженим із Міжнародними стандартами контролю якості аудиту та супутніх послуг [2]. Проте, низка проблем методологічного, методичного і практичного характеру надання аудиторських послуг залишається недослідженою і невирішеною.

До методологічних проблем можна віднести неузгодженість понятійного апарату відносно аудиторських послуг. Зокрема, відсутність визначення «аудиторські послуги» в законодавчих актах; використання в міжнародній практиці поняття «супутні послуги» як елементу аудиторських послуг; заміна поняттям «завдання з надання впевненості» в останній редакції міжнародних стандартів.

Іншою проблемою теоретичного характеру є науково-обґрунтована класифікація аудиторських послуг, зокрема використовувана в науковій і навчально-практичній літературі. Так, більшість авторів (Усач Б.Ф., Кулаковська Л.П., Савченко В.Я., Чернелевський Л.М.) ідентифікують аудиторські послуги із супутніми. При цьому деякі автори (Майданевич П.Н, Чернелевський Л.М.) окремо виділяють, так звані, атестовані, тобто що вимагають кваліфікаційного сертифікату аудитора і аудиторський висновок згідно МСА. Найбільш достовірна класифікація аудиторських послуг, на нашу думку, представлена А.Ж. Пшенічною, оскільки вона відповідає переліку аудиторських послуг, які можуть надаватися аудиторами (аудиторськими фірмами), затверджених рішенням Аудиторської палати України. Безумо-

вно, дане питання підлягає глибшому дослідженню в окремій публікації.

До проблем методичного слід віднести не достатню розробленість методик надання окремих видів аудиторських послуг, завдань з надання впевненості, що не є аудитом або оглядом і відсутність професійних керівних положень (при наданні послуг з оцінки, послуг з питань оподаткування, послуг внутрішнього аудиту, послуг з корпоративних фінансів, кадровому аудиту і ін.). При цьому від персоналу аудиторської фірми при наданні такого роду послуг потрібні глибокі знання методичних прийомів і способів суміжних наук (фінанси, оподаткування, право, менеджмент тощо).

Проблеми організаційного характеру виникають при виконанні супутніх послуг згідно Міжнародним стандартам супутніх послуг [3], а саме завдання з виконання узгоджених процедур і завдання з підготовки фінансової інформації. Не дивлячись на те, що МССП 4400 і 4410 достатньо повно описують цілі, принципи і визначення умов завдання даних послуг, їх організація виконання, методика збирання аудиторських доказів і техніки документування залишається на думку аудитора.

Великі проблеми в організаційному плані виникають при дотриманні вимог контролю якості надання аудиторських послуг, а саме: розробка уніфікованої робочої документації з послуг; кваліфікація персоналу; виконання процедур системою внутрішнього контролю якості; залучення професіоналів, які не є членами групи по виконанню завдання з надання впевненості або надання послуги. При цьому важливо дотримуватися положень Кодексу етики професійних бухгалтерів у частині надання послуг клієнтам з аудиту (параграф 290) [4].

Неврегульованою проблемою практичного характеру є ціноутворення на послуги, що надаються аудиторами (окрім аудиторських перевірок). Достатньо часто трудовитрати по окремих видах аудиторських послуг не відповідають їх вартості (послуги з корпоративних фінансів, юридичного супроводу клієнта, інформаційним технологіям і ін.). При цьому маркетингові прийоми по залученню і утриманню клієнтів аудиторськими фірмами не завжди економічно обґрунтовані і доцільні.

Безумовно, це неповний перелік насущних проблемних питань аудиторів і аудиторських фірм при виконанні послуг. Набагато важливіше, на наш погляд, вказати шляхи вирішення даних методологічних, методичних і практичних проблем, що буде зроблене в подальших публікаціях.

Література

1. Перечень аудиторских услуг, которые могут предоставляться аудиторскими фирмами, утвержденных Решением Аудиторской палаты Украины № 182/5 от 27 сентября 2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.apu.com.ua>
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: Видання 2010 року, частина 1 / Пер. з англ.: Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. — К.: МФБ, АПУ, 2010. — 841 с.
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: Видання 2010 року, частина 2 / Пер. з англ.: Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. — К.: МФБ, АПУ, 2010. — 409 с.
4. Кодекс етики професійних бухгалтерів 2009. МФБ / Пер. з англ. за ред. С.Я. Зубілевич. — К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2010. — 123 с.

Сопко В. В.,

*д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту,*

Ромашко О. М.,

*канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»*

КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах розвитку економічних відносин в Україні обов'язковим елементом практичної діяльності підприємств є наявність структур, які здійснюють контрольні процедури з метою підвищення ступеня надійності інформації та прийняття рішень відносно протидіям внутрішнім і зовнішнім загрозам безпеки діяльності підприємства та його постійному розвитку [2, 3].

Важливим показником діяльності, що потребують ретельного контролю з метою зменшення загроз, є витрати.

Ринкові відносини зумовлюють необхідність формування нового механізму контролю, в основу якого покладено економічні методи управління підприємством і його виробничими підрозділами. Контроль витрат є невід'ємною, постійно діючою функцією системи управління. Чітко врегульована система кон-